

УДК: 378.147.091.33-047.44:615

PROACTIVE PRESENTATION AND CASE-METHOD AS COMPONENTS OF PROFESSIONALLY ORIENTED EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS**ПРОАКТИВНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ТА КЕЙС-МЕТОД ЯК СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ****Zakharchuk Oleksandr / Захарчук Олександр***Doctor of Medical Sciences, professor / д.мед.н., професор*<https://orcid.org/0000-0003-2125-9508>**Horoshko Oleksandra / Горошко Олександра***PhD, associate professor / к.фарм.н., доцент*<https://orcid.org/0000-0003-4805-7172>**Sakhatska Inna / Сахацька Інна***PhD, associate professor / к.фарм.н., ст. викл.*<https://orcid.org/0000-0001-9455-9988>**Kostyshyn Lilia / Костишин Лілія***PhD, associate professor / доктор філософії*<https://orcid.org/0000-0002-5467-6714>**Matuschak Marta / Матушак Марта***PhD, associate professor / доктор філософії*<https://orcid.org/0000-0002-5186-199X>*Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, sq. Teatralna 2, 58000**Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Театральна пл,2, 58000*

Анотація. Викладання навчального матеріалу у закладі вищої освіти постійно потребує підвищення професійного рівня педагогічної майстерності, загальної культури викладача, вдосконалення та уведення в навчальний процес нових форм і методів з метою забезпечення умов для засвоєння здобувачами вищої освіти навчальних програм на рівні обов'язкових вимог щодо змісту, рівня та обсягу освіти, сприяння розвитку здібностей студентів. Метод Case-study та проактивна презентація з використанням так званого методу «вільного конспекту» лекції формують особисту зацікавленість студентів, перед аудиторією ставляться питання, на які вони зможуть відповісти лише завдяки інформації, отриманій на лекції. Вільний конспект вимагає вміння самостійно, чітко і коротко формулювати основні положення, чому сприяє глибоке осмислення матеріалу, об'ємний та активний словарний запас. На даний час застосовується велика різноманітність класифікацій методів викладання навчального матеріалу. Наприклад, поділ методів, який базується на характері дій студентів: активні (якщо студенти працюють самостійно - практичні заняття, робота з книгою) та пасивні (якщо студенти слухають і дивляться - розповідь, бесіда, лекція, демонстрація). Одна з нещодавно запропонованих класифікацій за основу бере ступінь розвитку самостійності в пізнавальній діяльності студентів. У цій системі першим називається пояснювально-ілюстративний метод, при якому студент засвоює готові знання, які йому подаються в різній формі (розповідь, лекція, демонстрація); далі - евристичний метод (частково-пошуковий), тобто метод частково самостійних відкриттів, здійснюваних студентами самостійно за вказівками та за направляючої ролі викладача; і третій метод - дослідницький (може застосовуватися як в аудиторії - експеримент, і при самостійній науково-дослідницькій роботі - в науковій лабораторії, стимуляційному центрі чи клініці). На якість викладання лекційного матеріалу впливає багато чинників: лектор (презентатор), аудиторія, часові рамки, місце проведення тощо.

Ключові слова: навчання, лекція, проактивна презентація, кейс-метод.

Вступ

Наразі в Україні останніми роками різко зросла актуальність інтерактивного навчання, чому негативно посприяли пандемія COVID-19 та широкомасштабна агресія російських окупантів проти нашої країни у лютому 2022 року. Всі заклади освіти в Україні мають досвід проведення навчального процесу онлайн, а в багатьох навчальних установах, особливо в тих, які знаходяться близько до лінії фронту, й досі навчання проводиться в дистанційній формі з використанням різноманітних форм і методів викладання навчального матеріалу та контролю знань здобувачів освіти. Поряд з тим, сучасні європейські й світові тенденції розвитку вищої освіти безперечно вказують на те, що вища освіта в Україні є інноваційною галуззю, котра, за своєю природою, потребує розмаїття поглядів і підходів до проведення досліджень, викладання навчального матеріалу, контролю рівня знань та вдосконалення управління закладами вищої освіти.

Протягом багатьох десятиліть використання підручників було традиційним методом навчання, однак поява та впровадження сучасних методів оцінювання ефективності навчання виявили, що більшість студентів не засвоюють зміст курсу до очікуваного рівня. Сучасні умови суспільного розвитку дедалі більше вимагають активного впровадження інноваційних технологій викладання та навчання, переосмислення усталених систем щодо прийомів та методів у галузі освіти. Триває пошук ефективних інноваційних методів викладання та навчання. Систематизація та дослідження наукових підходів до теоретичних засад інноваційних методів навчання дозволили сформулювати визначення поняття інноваційний метод навчання, який доцільно трактувати як новий спосіб організації навчального процесу, спрямований на підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу та покращення результатів навчання [14].

Основний текст

На сьогодні існує велика різноманітність класифікацій методів викладання навчального матеріалу. Наприклад, поділ методів, який базується на характері дій студентів: активні (якщо студенти працюють самостійно - практичні та лабораторні заняття, робота з книгою) та пасивні (якщо студенти слухають і дивляться - розповідь, бесіда, лекція, мультимедійна презентація). Одна з нещодавно запропонованих класифікацій за основу бере ступінь розвитку самостійності в пізнавальній діяльності студентів. У цій системі першим називається пояснювально-ілюстративний метод, при якому студент засвоює готові знання, які йому подаються в різній формі (розповідь, лекція, мультимедійна презентація); далі - евристичний метод (частково-пошуковий), тобто метод частково самостійних відкриттів, здійснюваних студентами самостійно за вказівками та за направляючої ролі викладача; і третій метод - дослідницький (може застосовуватися як в аудиторії - експеримент, так і при самостійній науково-дослідницькій роботі - в науковій лабораторії, стимуляційному центрі чи клініці). На якість викладу лекційного матеріалу впливає багато чинників: лектор (презентатор), аудиторія, часові рамки, місце проведення та ін. [1].

Case-study - це дослідницький підхід, який використовується для отримання поглибленого, багатогранного розуміння складної проблеми в контексті її реального життя. Це усталений дослідницький дизайн, який широко використовується в різноманітних дисциплінах, зокрема в соціальних науках. Ситуаційне дослідження можна визначити різними способами, головним принципом якого є необхідність глибоко досліджувати подію чи явище в його природному контексті. З цієї причини його іноді називають «натуралістичним» дизайном, на відміну від «експериментального» дизайну (такого як рандомізоване контрольоване дослідження), у якому дослідник прагне контролювати та маніпулювати зацікавленою змінною(-ими) [13].

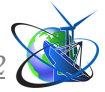
Методи активного навчання (За: Богданова О.К., 2003)

Неімітаційні	Імітаційні	
	Неігрові	Ігрові
Проблемна лекція	Аналіз конкретних виробничих ситуацій	Імітація на тренажері
Евристична бесіда	Рішення ситуаційних задач	Розігрування ролей
Пошукова лабораторна робота	Вправи-дії за інструкцією (лабораторна робота, практична робота)	Ділова гра
Дослідницький метод	Виконання індивідуальних завдань	
Самостійна робота з навчальною програмою (програмоване навчання) Самостійна робота з книгою. Діалоги Словесно-логічний метод		

Основні завдання сучасної освіти [6]:

- Набуття студентами необхідного системного комплексу професійних знань.
- Підготовка енергійних фахівців, орієнтованих на успіх.
- Заохочення конструктивного і критичного мислення.
- Ознайомлення студентів із практичною діяльністю підприємств.
- Отримання студентами практичних навичок (прийняття рішень, спостереження, аналізу ситуацій) і розвиток здібностей (лідерських, комунікаційних), які будуть потрібні їм у подальшій кар'єрі.
- Нарощування та активізація людського, інтелектуального і соціального капіталів.
- Формування системи професійних, загальнолюдських, моральних, культурних та інших цінностей.

Даний метод у викладацькій діяльності має ряд переваг:

- можливість перевірити теорію на практиці;
 - отримання навичок роботи у команді;
 - уміння формулювати питання, аргументувати свою відповідь;
 - розвиток системи цінностей, життєвих установок, специфічного професійного світогляду;
 - розвиток самостійного мислення;
 - уміння вислуховувати і враховувати альтернативну точку зору;
 - уміння знаходити найбільш раціональні рішення поставлених проблем.
- Проте кейс-метод, як і будь-який інший, має і певні недоліки:
- недостатньо досліджений у педагогіці;
 - не сприяє глибокому вивченню педагогічних проблем і завдань;
 - вимагає більших затрат часу;
 - потребує від викладача певного досвіду, глибоких знань у проведенні дискусії та аналізу «рейсової» ситуації;
 - викладач повинен вміти відмовитися від власних суджень та упереджень.

Серед активних форм навчання широкого застосування набуває проблемне навчання - це така форма навчання, в процесі якої студенти залучаються до вирішення проблем. Елементи проблемного навчання були закладені в евристичних бесідах Сократа, розробках уроків для Емілія та Жан Жака Руссо. Історія власне проблемного навчання бере початок після введення так званого "дослідницького" методу, більшість правил якого були розроблені Джоном Дьюї.

При проблемному навчанні викладач не передає знання у готовому вигляді, а ставить перед студентом завдання, зацікавлює його, стимулює у нього бажання знайти засоби для його розв'язання. У пошуках цих засобів і шляхів студент й отримує нові знання. Ключовим поняттям проблемного навчання є проблемна ситуація. Вона виникає тоді, коли для осмислення чогось або виконання якихось необхідних дій людині не вистачає наявних знань або відомих способів дій, тобто має місце протиріччя між знанням і незнанням. Для того, щоб у студентів з'явилося бажання вирішувати проблемну ситуацію необхідно дотримуватися двох умов: змістовна сторона ситуації має викликати певну зацікавленість в студентів і вони мають відчувати, що вирішення проблеми в цілому їм посильне, бо частина необхідних знань у них є. Після прийняття проблемної ситуації до вирішення та оформлення її в словесну форму, яка відокремлює відоме від невідомого, вона перетворюється в проблемне завдання, в процесі вирішення якого відбувається отримання та засвоєння нових знань.

Проблема - це пошукове завдання, яке не має стандартного рішення (схеми, алгоритму чи зразка), і яке вимагає пошуку нових знань для його вирішення.

Проблемне питання відрізняється від звичайного тим, що в ньому є приховане протиріччя, що воно відкриває можливості нетипових відповідей, неоднозначного вирішення і що в минулому досвіді того, кому воно задається, немає готової схеми рішення. Наявність протиріччя як висхідного моменту виникнення проблемності - найважливіша характеристика проблемного

навчання в цілому та всіх пов'язаних з ним понять.

Прийнято вважати, що проблемне навчання здійснюється в трьох основних формах, які різняться за ступенем пізнавальної самостійності в них студентів: проблемного викладення матеріалу, частково-пошукової та самостійної навчально-дослідницької діяльності.

Найменша пізнавальна самостійність студентів має місце при проблемному викладанні: повідомлення нового матеріалу здійснюється самим викладачем (лекція, мультимедійна презентація, розповідь, бесіда), але студенти при цьому залучаються ним до активної розумової діяльності. При цьому проблемність створюється цілою низкою прийомів, мета яких викликати у студентів "співпереживання", зацікавити їх розкриттям перед ними усього процесу виникнення та вирішення проблеми.

В умовах частково-пошукової діяльності робота направляється викладачем в основному за допомогою спеціальних питань, які стимулюють студента до самостійних роздумів, активного пошуку відповіді ("А як би ви вирішили цю проблему?", "А як можна перевірити, яка з цих здогадок вірна?", "Зверніть увагу на такі особливості...", "Як можна пов'язати будову ... і функцію?").

Науково-дослідницька діяльність - це повністю самостійний пошук рішень студентом. Вона передбачає наявність проблеми і виконання усієї послідовності пошукових дій, необхідних для її вирішення (експеримент в лабораторії чи клініці, написання доповіді чи реферату, розробка та висвітлення питання на засіданні наукового гуртка тощо).

При всіх формах проблемного навчання завжди має місце розробка викладачем від початку і до кінця всього процесу вирішення проблеми. Робота ця розпочинається з вирішення питання про те, чи дозволяє навчальний матеріал створити проблемну ситуацію. Чи є необхідність у її створенні? І ще цілий ряд наступних питань, - від вибору точного формулювання проблеми до підбору способів перевірки вірності її вирішення. Проблемне навчання не може перетворюватися в єдину чи навіть домінуючу форму навчання. Воно повинно застосовуватися у поєднанні з усіма іншими усталеними формами навчання [2].

Завдання лектора сформулювати у слухачів певну думку про отриману інформацію, спонукати студентів до активної роботи. Для середньої аудиторії рекомендується проактивна презентація – лектор (презентатор) передбачає результат і вживає заходів, щоб його забезпечити [3].

Презентації поділяються на проактивні та інтерактивні.

Проактивна презентація - презентатор передбачає результат та використовує засоби, щоб його забезпечити. Все залежить від прийнятих раніше рішень, а не від того, яким чином розвивається ситуація. Головна дійова особа - це презентатор. Саме така форма є найбільш ефективною для зовнішніх презентацій з великою або середньою аудиторією.

Інтерактивна презентація - доповідач і аудиторія взаємодіють на рівних. Відбувається обмін інформацією. Ситуація відповідно може коригуватися по ходу доповіді залежно від висунутих аудиторією пропозицій, ідей, реакцій. Із чого ми можемо дійти висновку, що такий тип презентації є оптимальним для малих аудиторій.

На студентських лекціях ми знаємо віковий контингент аудиторії, припускаємо рівень їх підготовки і зацікавленості в отриманій інформації. Однак слід визначитися, яким чином буде організований зворотній зв'язок, щоб переконатися, наскільки добре засвоєна наша інформація. Виникає проблема не тільки сприйняття, а й бажання студента знати навчальний матеріал [5].

Впровадження нових технологій в навчальний процес завжди вважалося прогресивним кроком і підвищувало мотивацію навчання. Сьогодні до інноваційних технологій можна віднести і використання комп'ютерних моделюючих систем, і впровадження ситуаційних, так званих, кейсових технологій, і вирішення фахових задач за допомогою комплексного використання знань із загальноосвітніх та фахових дисциплін [3].

Впровадження сучасних інтерактивних методів навчання вимагає глибокого залучення студентів до навчального процесу.

Кейс-метод ґрунтується на принципах, які фактично змушують переглянути роль викладача і студента. Зобов'язання викладача при застосуванні кейс-методу полягає в тому, щоб створити в навчальній аудиторії такі умови, які б дозволили розвинути у студентів вміння критично мислити, аналізувати, спонукати їх до того, щоб в процесі дискусії поділитися власними думками, ідеями, знаннями та досвідом. Зобов'язання студента полягає в тому, щоб збагачуючи своєю творчою енергією навчальний процес, прийняти на себе частку відповідальності за його результативність. При цьому студенти повинні усвідомлювати, що викладач знаходиться в аудиторії для того, щоб допомогти їм, і вони мають скористатися цим у повній мірі, проте основна відповідальність за те, чому вони навчилися, лежить на них [7].

Завданням кейс-методу є не просто передача знань, а навчання студентів здатності справлятися з такими унікальними та нестандартними ситуаціями, які вимагають знань з багатьох наук, які, як правило, виникають в реальному житті і вимагають вирішення таких проблем, що реально виникли чи можуть виникнути й потребують прийняття системного рішення.

Кейс-метод є широко використовуваним підходом у сфері бізнесу та менеджменту для підготовки студентів до викликів лідерства [16].

Використання цього інтерактивного освітнього методу, що вимагає активної індивідуальної участі студентів і не передбачає єдиної „правильної“ відповіді, є дуже природним для суспільства з невеликою владною дистанцією, домінуючими цінностями індивідуалізму і слабким прагненням уникнути невизначеності.

Кейс-метод є дуже ефективним у розвитку навичок ідентифікації фахових проблем, систематизації і аналізу викладених фактів та розробки альтернативних рішень. Творче і аналітичне мислення стає необхідною рисою сучасного медика за умов зростання конкуренції.

У найбільш загальному вигляді процес розробки будь-якого кейсу може бути представлений як такий, що передбачає проходження наступних етапів: підготовка загального плану кейсу; проведення досліджень, необхідних для підготовки кейсу; написання вихідного варіанту кейсу; обговорення кейсу з фахівцями і редагування; підготовка нотаток для викладачів щодо того, яким

чином доцільно презентувати кейс; презентація кейсу в навчальній аудиторії і редагування як самого тексту, так і нотаток для викладачів, якщо це є необхідним; розповсюдження кейсу.

Індивідуальний аналіз кейсу і його обговорення в групі містять більші можливості для розвитку фахової майстерності, ніж заучування підручника чи конспекту лекцій.

Даючи студентам завдання у формі кейсів, ми відкриваємо їм значно більшу можливість поділитися своїми знаннями, досвідом і уявленнями, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один у одного. Такий метод піднімає впевненість студентів у собі, у своїх здібностях. Студенти активно вчаться слухати один одного і точніше висловлювати свої думки.

В умовах глобалізації економіки кейс-метод допоможе краще розуміти психологію наших іноземних партнерів, для яких цей метод складає основу їх вищої освіти.

При застосуванні кейс-методу формуються такі навички, як спостереження, відбір даних, ідентифікація проблеми, розробка щодо прийняття альтернативних рішень, спілкування, мотивація [1].

На сучасному етапі вивчення ефективності використання кейс-методу в освітньому процесі найбільш глибокі дослідження були проведені такими вченими, як М. Крайн, С. Лауншпах, С. Райнхардт, М. Шварц та іншими [4,9,10,12].

Таким чином, світовий досвід підготовки фахівців у вищій школі доводить, що найголовнішою навичкою, яку здобуває студент під час навчання, є вміння під професійним кутом зору сприймати будь-яку наочну, вербальну інформацію, самостійно осмислювати, приймати рішення, оцінюючи його можливі наслідки, визначати оптимальні шляхи реалізації цього рішення [8].

Аудиторія більше піддається впливу аргументованого повідомлення, якщо піддає його систематичному аналізу, іншими словами, студенти будуть краще сприймати сказане лектором, якщо вони стануть замислюватися над інформацією і будуть її аналізувати. Таке відбувається тільки в тому випадку, якщо аудиторія мотивована це робити і має таку можливість, або коли мова йде про суб'єктивно значущі речі. Як правило, створити особисту зацікавленість вдається завдяки тому, що перед аудиторією будуть поставлені деякі питання, на які вони зможуть відповісти лише завдяки інформації, отриманій на лекції.

Презентація зобов'язує нас, як правило, за невеликий період часу надати великий набір інформації і подій.

Написання лекції частіше носить текстовий варіант фіксування одержуваної інформації. Ті схеми, рисунки, на які посилався лектор, втрачаються, тобто одержувана інформація фіксується частково, студент швидко стомлюється, а це викликає негативне ставлення, так як в цьому випадку людина увімкне свої системи захисту і стане нам недоступною.

Для усунення виявлених недоліків презентації ми використовуємо метод «вільного конспекту» [1].

Вільний конспект поєднує виписки, цитати, іноді тези; частина його тексту може бути забезпечена планом, малюнком, фотографією. Вільний конспект

вимагає вміння самотійно, чітко і коротко формулювати основні положення, для чого необхідні глибоке осмислення матеріалу, великий та активний запас слів. Самоскладання цього виду конспекту прекрасно розвиває зазначені вище якості. Можна сказати, що вільний конспект, мабуть, найбільш повноцінний вид конспекту, якщо врахувати ту користь, яку отримують слухачі хоча б уже з самого процесу його складання.

Для поліпшення повноти і якості отримуваної інформації необхідно надавати студентам перед лекцією матеріал у вигляді окремих слайдів з лекції. Біля кожного слайда залишати вільне чисте поле на аркуші, на якому самі студенти по ходу лекції заносили б текстову інформацію, або пояснення до представленої схеми.

На думку студентів, ця форма роботи дає їм можливість проаналізувати отриману інформацію, взяти участь в обговоренні деяких питань, що виникають під час лекції, знижує нервову напругу, дозволяє легше сприймати інформацію, а в подальшому більш точно її відтворити [11].

Робота з інформацією вимагає спеціальних підходів. Цілий ряд досліджень комунікаційних процесів у студентських колективах показали, що викладач від свого студента, чи науковий керівник від дисертанта може добитися розуміння не більш, ніж 60% інформації зі складної проблеми (мова йде саме про вищий менеджмент, відповідальних і серйозних студентів та молодих науковців) [10]. У разі передачі інформації за допомогою письмових джерел відсоток втрат ще вищий. Поєднання різних інформаційних каналів знижує втрати [3]. Це очевидно з буденної практики: у кожної людини свій механізм сприйняття. Хтось легко схоплює думку з півслова, не дуже прагнучи відкрити книгу. Хтось віддає перевагу сприйняттю текстової інформації. Для різних спільнот теж необхідні різні способи комунікативного впливу, що особливо є актуальним для студентського середовища.

Інтерактивні технології є гнучким підходом для дослідження та вивчення складних питань охорони здоров'я, інколи виникають методологічні проблеми, часто пов'язані з кількома альтернативними методами, які використовуються в окремих конкретних випадках. Вони застосовуються на прикладах тематичних досліджень, проведених на практиці та в закладах вищої освіти [16].

Основні положення програми подальшого впровадження кейс-методу в Україні [6] базуються на таких напрямках:

- Case-study формує у представників сучасних ринкових професій динамічність, здатність діяти результативно в нестандартних ситуаціях.
- Кейс-метод особливо ефективний в освіті дорослих, їх професійній перепідготовці, оскільки він найбільшою мірою відповідає рівню і типу підготовки дорослого, його мотивації, прагненню швидко розвинути або модернізувати знання.
- Він повинен використовуватися в органічній єдності з іншими методами навчання, в тому числі і з традиційними.
- Використання кейс-методу має бути методично, інформаційно, організаційно і педагогічно обґрунтованим і забезпеченим.

Для впровадження аналізу ситуацій в практику навчання необхідне розв'язання

таких проблем.

1. Перекваліфікація викладачів в аспекті подолання психологічних бар'єрів, вироблення умінь і навичок побудови і використання кейсів.

2. Забезпечення навчально-методичною літературою як розробників кейсів, так і викладачів, що застосовують їх у навчальному процесі.

3. Формування в навчальних закладах спочатку банків кейсів з основних дисциплін, а потім і їх бібліотеки, а також організація обміну кейсами.

4. Застосування комплексного підходу до вибору форм і методів навчання з метою створення привабливої для студентів структури практичної підготовки.

5. Формування творчих колективів з розробки та адаптації навчальних кейсів.

6. Міждисциплінарна і міжкафедральна узгодженість інтерактивних форм навчання.

7. Підвищення педагогічної майстерності викладачів, отримання ними навичок і формування стилю поведінки тренера-інструктора.

8. Проведення науково-методичних конференцій, тренінгів з питань розробки кейсів та організації навчання шляхом їх використання.

9. Вивчення передового зарубіжного та вітчизняного досвіду розробки та використання кейсів.

10. Істотне стимулювання діяльності з конструювання кейсів, активізації комунікації у цій сфері фахівців

Запропоновані педагогічні моделі прогресивної складності в навчанні здобувачів вищої освіти пропонують поступове ознайомлення студентів зі складними та багатоконтекстуальними сценаріями шляхом використання тематичних досліджень і проблемно-орієнтованої навчальної діяльності з наміром перетворити студентів-медиків і фамацевтів на автономних учнів і добре підготовлених практиків в кульмінації програми медицини і фармації. Інтерактивні методики в навчальному процесі пропонуються для посилення розвитку у здобувачів вищої освіти набору навичок вирішення проблем, формування гнучкої бази знань з метою кращої підготовки студентів до практики в майбутньому новому клінічному чи фармацевтичному досвіді, що є спільною метою як для викладачів, так і для студентів [11.15].

Результати підтверджують, що, хоча активне навчання не призводить до збільшення знань, воно часто призводить до різних типів здобутків у навчанні. Матеріали, засновані на кейсах, змусили студентів пригадати більше про використані тексти та дізнатися більше про кейси, які досліджувалися, і допомогли студентам отримати краще розуміння основних ідей і теоретичних концепцій, ніж це зробили контрольні одиниці без підходів, заснованих на кейсах, підтверджуючи багато чого з попередні дослідження в цій галузі [9].

Висновки

1. При викладанні навчального матеріалу, особливо за умов інтерактивного навчання, ефективним для розвитку навичок ідентифікації фахових проблем, систематизації і аналізу викладених фактів та розробки альтернативних рішень використання кейс-методу розвиває творче і аналітичне мислення здобувачів вищої освіти.

2. Використання в процесі дистанційного навчання методу Case-study та проактивної презентації надають можливість здобувачам вищої освіти аналізувати отриману інформацію, брати участь в обговоренні деяких питань, що виникають під час лекцій, семінарських та практичних занять, знижують нервову напругу, дозволяють легше сприймати інформацію та більш точно при потребі її відтворювати.

Література:

1. Богданова ОК. Інноваційні підходи до викладання біології. Основа, 2003.128 с.
2. Ковжого СО, Полежаєв АМ, Тузіков СА. Сучасні освітні технології та методи їх використання в навчальному процесі. Національна юридична академія України ім. Я.Мудрого. 2008. Доступно на: http://www.rusnauka.com/8_NMIW_2008/Pedagogica/28601.doc.htm
3. Прокоп ІА, Саварин ТВ. Метод аналізу конкретних ситуацій (кейс-метод) як педагогічна технологія. Медична освіта, (1):93-7. Доступно на: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.1.11974>
4. Reinhardt S. Die Methode der Fallstudie. Доступно на: http://www.zsb.uni-halle.de/archiv/didak_ticher-koffer/unterrichtstreiher/reihe08/
5. Сурмін ЮП. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. Механізми державного управління. Вісник НАДУ. Київ, 2015. С. 19–28. Доступно на: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2015/06/04.pdf>
6. Чопа ДА, Дерев'янчук АЙ, Дегтярьов ВВ, Семенов ФД. Кейс-метод як форма інтерактивного навчання з військово-технічних дисциплін при підготовці фахівців ракетних військ і артилерії. Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. 2019(1(34)):151-4. doi: 10.33099/2311-7249/2019-34-1-151-154
7. Case Method in Practice. Harvard Business School. Доступно на: <http://www.hbs.edu/teaching/casemethod-in-practice>
8. ECCH the case for learning. Доступно на: <http://www.ecch.com/educators/casemethod/resources/freecasesoverview>
9. Krain M. Putting the Learning in Case Learning? The Effects of Case-Based Approaches on Student Knowledge, Attitudes, and Engagement. Journal on Excellence in College Teaching, v27, n2. 2016:131-153. Доступно на: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1103995>
10. Launspach S, Petit A. Making the case: The case method, motivation, and the teaching of argument.2017. Доступно на: https://www.researchgate.net/publication/336370159_Making_the_Case_The_Case_Method_Motivation_and_the_Teaching_of_Argument. doi:10.58680/tetyc201729132
11. McMahon MA, Christopher KA. Case-study method and problem-based learning: utilizing the pedagogical model of progressive complexity in nursing education. Int J Nurs Educ Scholarsh. 2011 Aug 19;8:Article 22. Доступно на: <https://doi.org/10.2202/1548-923X.2275>
12. Schwartz M. Teaching methods for case studies. Доступно на: <https://www.ryerson.ca/content/dam/lt/resources/handouts/CaseMethodBestPractice>.

pdf.

13. Crowe S, Cresswell K, Robertson A, Huby G, Avery A, Sheikh A. The case-study approach. *BMC Med Res Methodol*. 2011 Jun. 27;11:100. doi: 10.1186/1471-2288-11-100.

14. Stynska VV, Prokopiv LM. Innovatsiini metodyky vykladannia dystsyplin u ZVO v protsesi mahisterskoi pidhotovky [Innovative teaching methods in HEI in the process of master's training]. *Hirska shkola ukrainskykh Karpat*, 22, 145–50. Доступно на: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/issue/download/323/106>.

15. Taylor R, Thomas-Gregory A. Case-study research. *Nurs Stand*. 2015, Jun 10;29(41):36-40. doi: 10.7748/ns.29.41.36.e8856. Доступно на: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26058651>

16. Wenhua H. Harvard Business School (HBS) case method to teaching English for business communication. Received: October 23, 2016 Accepted: November 6, 2016 Published: November 7, 2016. doi:10.5296/elr.v2i2.10192. Доступно на: <http://dx.doi.org/10.5296/elr.v2i2.10192>

Abstract. *The teaching of educational material in a higher education institution constantly requires an increase in the professional level of pedagogical skills, the general culture of the teacher, improvement and the introduction of new forms and methods into the educational process in order to ensure the conditions for the assimilation of educational programs by students of higher education at the level of mandatory requirements for content, level and the scope of education, promoting the development of students' abilities. Case-study method and proactive presentation using the so-called "free outline" method of the lecture form the personal interest of the students, the audience is asked questions that they will be able to answer only thanks to the information received at the lecture. A free synopsis requires the ability to independently, clearly and concisely formulate the main points, which is facilitated by a deep understanding of the material, a large and active vocabulary. Currently, a wide variety of classifications of methods of teaching educational material is used. For example, the division of methods based on the nature of students' actions: active (if students work independently - practical classes, work with a book) and passive (if students listen and watch - story, conversation, lecture, demonstration). One of the recently proposed classifications is based on the degree of independence development in students' cognitive activities. In this system, the first is the explanatory and illustrative method, in which the student learns ready-made knowledge, which is presented to him in a different form (story, lecture, demonstration); further - the heuristic method (partial search), i.e. the method of partially independent discoveries, carried out by students on their own according to the instructions and under the guiding role of the teacher; and the third method - research (can be used both in the classroom - experiment, and during independent research work - in a scientific laboratory, stimulation center or clinic). Many factors affect the quality of teaching lecture material: lecturer (presenter), audience, time frame, venue, etc.*

Key words: *training; lecture; proactive presentation; case-method.*